

„יתכן שאנחנו נאלץ לשמוע יום-יום את דבריה של גאולה כהן כשר-חינוך. נו, אפשר לחיות גם עם זה...“

המחפכה הפוליטית שאירעה ב-17 במאי, עם עליית הליכוד לשיטתו, מעניקה עניין מיוחד לדעותיו של הפרופסור ישעיהו ליבוביץ — אחד מהוגי הדעות המעטים במדינה שצפו תהליך כזה מראש ואף

רקדניות, זונות ופרופסורים

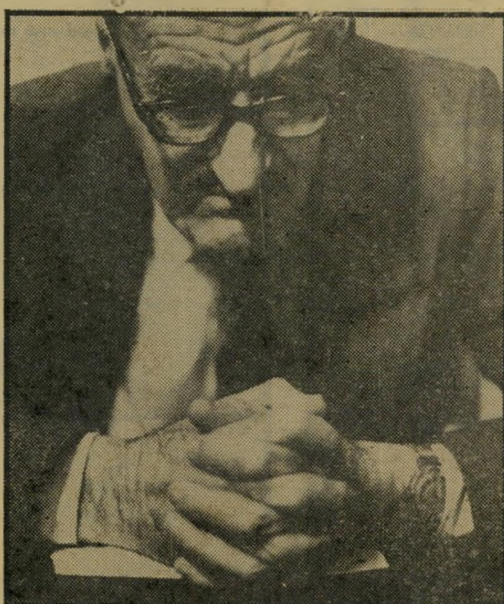
אפשר להשיג תמיד!

אמכן, הם עוזבו את מפא"י? הם עזבו את מפא"י מפני שהם שייכים לאותם אלמנטים במפא"י שדחקו אותם מן השלטון. הם מפא"יי ניקים במאה אחוה, והם רוצים שיצרפו אותם לשלטון. בתנועה הזאת יש פרופסורים, כמו הפרופסור ירון, הפרופסור רובינשטיין...

נו, אז מה? יש כאן מעין תופעה חיובית, שקראו לה כל הזמן, שאנשים יורדו ממיגדל-השן? היא אקדמאי שלהם.

או כאן שוב אספר לך משהו. זה אינו נוגע לי, אבל... בהיסטוריה הגרמנית זה מיקרה ידוע ומפורסם. זה אירע לפני 140 שנה, ב-1837, כשעדיין לא היה הרייך הגרמני. אבל היו המדינות הגרמניות השונות, שאחת מהן הייתה מדינת הנובר, ממלכת הנובר, שהתקיימה עד 1866.

שם היה מלך, מלך מבית-המלוכה האנגלי — האמת היא הפוכה: בית-המלוכה האנגלי הוא מהנובר — והמלך הזה, באותה שנה, 1837, הפר את החוקה. הנובר הייתה מעין חוקה ליברלית, מורשת מהתקופה הנאסליונית, והוא הפר את החוקה והנהיג שילטון אבסולוטי. ואז שיבעה פרופסורים מאוניברסיטת גטינגן, האוניברסיטה של הנובר, שהיתה אז המפוארת בכל אוניברסיטאות גרמניה, והיא גם היום אחד ממרכזי-המדע הגדולים ביותר בעולם — שיבעה פרופסורים, מגדולי אנשי-הרוח של התקופה ההיא, התפטרו לאות מתאה מן האוניברסיטה. והדבר הזה עשה רושם גדול מאד, ובר-היסטוריה הגרמנית זה ידוע כפרשת, השיבעה מגטינגן.

זה הכל כוח, הכד מבוסס על כוח? זהו, ויהיה הדבר ברור לגמרי. אני רוצה, אני מקפיד על הדבר הזה — שאין אני רוצה לומר שהצד המנצח כאן הוא, מבחינת מהותו האנושית, גרוע יותר מאשר הצד שנוצח.

אבל זוהי פעם ראשונה שמיפגת העבודה, תנועה העבודה, הפסידה כליכך הרי בה. למה זה קרה דווקא עכשיו, למה לא אחרי מילחמת יום-הכיפורים? מפני שהליכוד הוא היום תנועת העם העובד. מרוע?

מה זאת אומרת? — זוהי עובדה. כל השכונות, המושבים וכו' וכו', ואילו המערך הוא מיפגת האוליגרכיה השלטת.

בעצם יש כאן סתירה, כאילו... אין כאן שום סתירה. מכחינת תנועה המציגה את עצמה כפציפליסטית, ושבעדה מצביעים. מציגה את עצמה! העולם הוא כולו מורכב מ'אידיוטים? מיספר האידיוטים הוא גדול מאד, אבל בני האדם מבחינים בין מה שאדם מציג את עצמו ובין מה שהוא.

יש גם עלייה לכל התנועות כמו המפ"ד, שהיתה תנועה רחבת מתונה והיום, אחרי שהשתלטו עליה גוש-אמונים והצעירים, עלי תה גם היא בכחירות. מה קרה פה?

זה ביטוי למה שכתבתי לפני שש או שבע שנים. העניין הזה של הפיכת מדינת-ישראל לשולטת על עם אחר הוא משחית את בני-האדם. הוא מעמיד את הערכים הפאשיסטי-אידיים של שילטון ועוצמה מדינית במרכז החווייה, ובני-האדם נתפסים לדבר הזה.

היה איזה הסבר לתוצאות הבחירות, שזו לא היתה הצבעה בעד הליכוד והמפ"ד, אלא נגד המוערך. שזו היתה הצבעת-מחאה, אבל לפי מה שאתה אומר, הצביעו בעד הכוח. בוודאי. הצביעו בעד הסטימולוגיה הלאומית-מדינית. היתה עוד תופעה בבחירות אלו —

ד"ש, התנועה הדמוקרטית לשינוי, שלפי ההצ"ע בעה בעדה די ברור מי האנשים התומכים בה. נו טוב, ד"ש אינה אלא מפא"י המוסווית. כן, אבל אלה אנשים שגורדי בתוך מפא"י, ונתנו מבוססים בזכות מפא"י. למה,

תוצאות הבחירות הפתיעו את כולם, וביכולם אותם שניצחו אותם שנוצחו, ואת הפרשנים ואת עושיהם-קרים. גם אתה הופי תעת?

לא. אני לא הופתעת, מפני שהיה ברור באיזה כיוון הולך הליכוד-הרוח בעם זה כמה שנים. אז מרוע בכדי-זאת כולם הופתעו? וכי אני אחראי לטיפשותם של בני-אדם? זה משהו שלא רצו האנשים לראות? לא רצו לראות, כן. ומה זה התהליך הזה של כמה שנים? מה קרה בדיוק?

טוב, אני אענה לך עליידי כך שאספר לך משהו. לפני זמן לא רב, נדמה לי לפני חודשיים או שלושה, קיבלתי מיכתב מאשה לא-ידועה לי, אחד מהמון מיכתבים וגם פניות בעל-פה המגיעים אלי בזמן האחרון, בקשר לעניינים האקטואליים. האשה הזאת, שאותה אין אני מכיר כלל, אבל היא חתמה בשמה וגם בכתובתה, מציגה את עצמה כאשה כבת 50, משכילה, עובדת במיקצוע. היא גם אם לבן שהוא קצין בצבא-הקבע. ומה הדבר הממריץ אותה לכתוב לי? היא נזכרת שלפני כשש או שבע שנים — אם לשחזר את הדבר הזה, זה בערך באמצע בין מילחמת ששת-הימים למילחמת יום-הכיפורים — לפני כשש או שבע שנים היא קראה מאמר ממני, ואין היא זוכרה אם זה היה בהארץ או במעריב (וגם עלי להודות שאינני זוכר איפה כתבתי את זה — בהארץ או במעריב) ובמאמר ההוא כתבתי,

”אשה חשבה שאני מסורף, או פושע, עכשיו ברור לה שצדקתי“

לפי דבריה, שהניצחון במילחמת ששת-הימים, שגרר עימו את הכיבוש הגדול, הוא תחילת התהליך של שקיעת מדינת-ישראל ושל ההשחתה של העם במדינת-ישראל. כגלגל השליטה על עם אחר?

זה מה שכתבתי, לפי דבריה. היא כותבת לי שבאותה שעה, כשהיא קראה את הדברים האלה, היא וידידיה, שקראו את הדברים האלה, אמרו שהמחבר הוא או מסורף או פושע. ולכן היא רואה מחובתה עכשיו לכתוב לי, משום שעכשיו ברור לה, וגם לידידיה, שאני צדקתי.

אבל זה בכדי-זאת מיעוט קטן. זה מיעוט קטן, טוב. אתה שאלת אותי מדוע אני לא הופתעת. אני מביא לך הוכחה. לא לאחר-מעשה, שלפני שש או שבע שנים אמרתי שהדבר הזה יביא קודם-כל לראשית התהליך של שקיעת מדינת-ישראל, התהליך הזה ממושך, וגם זה הוכח כאמת — זה עירער את מעמדנו במדיניות הבינלאומית, השניא אותנו על כל העולם והכניס אותנו לסיכון שהוא גדול לאי-יערוך יותר מכל הסיכונים שבהם נמצאנו ב-19 השנים שקדמו לניצחון הגדול הזה. אבל בעיקר הביא להשחתה. גם אינטלקטואלית וגם נפשית-אמוצינאלית, של העם, וזה בין השאר מתבטא באותן הבחירות.

בזה אני רחוק מאוד מלהגיד שבגין, והאנשים שמר אחוריו הם מושחתים. ודאי שהם לא מושחתים יותר מן הצד שכנגד. אלא ההצבעה בעדם היא ביטוי לכך שהציבור ברובו בכלל אינו מכיר עוד קטגוריות-חשיבה אחרות מאשר אלה הקשורות בעוצמה מדינית, בשילטון, בריבונות, בכיבוש וכו' וכו'.

אנחנו נפסיד את הכל. ודאי. הקו יוביל לחיסול מדינת ישראל

ובאו המיניסטרים אל המלך ואמרו לו: „אדוננו המלך, ראה מה שאתה מעולל לנו, טובי אנשי-הרוח עוזבים אותנו ביגלל הדבר הזה.“ ואמר להם המלך: „רבותי, אל תחששו — רקדניות, זונות ופרופסורים אפשר להשיג תמיד.“

עוד תופעה, הבולטת מאד בבחירות האלה, זה פלאפוז-שרון. מצד אחד אמרים שהוא קנה קולות, אבל היו לו קולות גם כפי כווצים וגם כצבא. שמעתי אנשים אומרים ש' הצביעו בעדו, מפני שהוא הראה זקיפות קומה יהודית, הראה לגויים, סידר את הגויים. זה הכל, הוא קנה קולות.

זה הכל קנייה? אין כל ספק. ובמה הוא נבדל בזה מאחרים? אני לא יודע.

אני יודע על הדבר הזה שמפא"י ומפד"ל היו קונים קולות. אני יודע את זה. לא מפי השמועה. אני יודע שהיו שולחים שליחים לשכונות, שליחים למושבי-העובד דים, ומודיעים לראשי החמולות, אם כאן יש בקלפי כך וכך קולות שבשילנו, אתה מקבל כך וכך. וראש החמולה היה דואג לזה שהחמולה שלו יצביעו. כלומר, האדם הזה לא עשה שום דבר שונה ממה שעשו המנהיגים המדיניים שלנו במשך כל השנים.

מה שמעניין הוא שגנרל כמו אריק שרון, שיש לו הילה גדולה, קיבל פחות קולות ממני. מפני שהאיש הזה אריק שרון התנהג כמוקיון. כל